

Дисципліна вивчає:

- основні напрями сучасної економічної теорії, їх сутність, концепції та завдання;
- теоретичні погляди учених-нобеліантів;
- основні етапи розвитку та ідеї сучасних економічних шкіл та напрямів.

Дисципліна спрямована на здобуття таких:

компетентностей	програмних результатів навчання
<p><i>загальні:</i> здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p><i>спеціальні:</i> здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро- та макрорівнях; розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки; здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати з урахуванням фактору невизначеності; здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.</p>	<p>Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем, зокрема на мікро- та макрорівнях. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. Демонструвати здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.</p>

Пререквізити: вивчення дисципліни базується на знаннях з дисципліни «Політична економія»

Обсяг: 6 кредитів

Мова викладання: українська

Форма викладання: очна, заочна, дистанційна

Форми поточного контролю	Форми підсумкового контролю
усні відповіді на практичних (4x4 балів = 16 балів); презентація, дискусія та модерація за темами: (2x5=10 балів); контрольна робота (2x5 балів = 10 балів); розв'язок тестових завдань (8x3 балів = 24 балів); введення опорного конспекту (10 балів); модульна контрольна робота (30 балів).	письмовий іспит - 100 балів: в т.ч. два теоретичні питання – по 25 балів; тестування – 35 балів; визначити категорії – 15 балів

Політика навчальної дисципліни:

Відвідування практичних занять: відвідування практичних занять є обов'язковим. Допускаються пропуски занять з таких поважних причин, як хвороба (викладачу надається копія довідки від медичного закладу), участь в олімпіаді, творчому конкурсі тощо за попередньою домовленістю та згодою викладача за умови дозволу деканату (надаються документи чи інші матеріали, які підтверджують заявлену участь у діяльності студента).

Відпрацювання пропущених занять: відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини пропущеного заняття. Відпрацювання матеріалу передбачає вивчення пропущеного теоретичного матеріалу та складання тесту за цим матеріалом.

Правила поведінки під час занять: Студенти повинні приймати активну участь в обговоренні навчального матеріалу ознайомившись з ним напередодні (навчальний матеріал надається викладачем).

За порушення академічної доброчесності студенти будуть притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, тощо);
- повторне проходження навчального курсу.

Політика академічної доброчесності:

<https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/bf27ad9293fa2bb6f9b2c3031d4b6e4a.pdf>

Основні джерела:

1. Довбенко М. В. Сучасна економічна теорія (Економічна нобелелогія): навч. посіб. Київ: Видавничий центр «Академія», 2005. 336 с.
2. Несененко П. П., Артеменко О. А., Патлатой О. Є. Сучасні економічні теорії: Навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, 2017. 326 с.
3. Фещенко В. М. Сучасні економічні теорії : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2012. 474 с.
4. Чухно А. А., Юхименко П. І., Леоненко П. М. Сучасні економічні теорії: Підручник. Київ : Знання, 2007. 878 с.
5. Шевчик Б. М. Сучасні економічні теорії : навч. посіб. / за ред. Г. І. Башнянина. Львів : «Новий світ-2000», 2017. 213 с.

Викладач – Ніколаєць Катерина Миколаївна

доктор історичних наук, професор
кафедри економічної теорії та конкурентної політики

E-mail: k.nikolaets@knute.edu.ua

Тел.: 044-531-49-87.

Адреса: Київ, вул. Кіото, 19, ауд. А-432.

Консультації: відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на офіційному сайті КНТЕУ (сторінка кафедри економічної теорії та конкурентної політики. Інформація доступна за посиланням: <https://knute.edu.ua/blog/read/?pid=10273&uk>

Навчальний календар

Тема	Навчальний тиждень:																
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Тема 1. Генезис сучасних економічних теорій.	X																
Тема 2. Еволюція кейнсіанства. Кейнсіансько-неокласичний синтез.		X															
Тема 3. Посткейнсіанство. Нова кейнсіанська економічна теорія.			X	X													
Тема 4. Неокласична економічна думка.					X												
Тема 5. Неолібералізм.						X	X										
Тема 6. Сучасні неоконсервативні економічні теорії.								X	X								
Тема 7. Теоретико-методологічні засади, структура та основні теорії неінституціоналізму.										X	X						
Тема 8. Сучасні соціально-інституційні технократичні теорії.												X	X	X			
9. Поведінкова економіка.															X	X	X

Тема 1. Генезис сучасних економічних теорій

Причини та характер змін методологічних підходів до вивчення економічних явищ та процесів у сучасному світі, вплив глобалізаційних процесів, науково-технічного прогресу та уявлень про міжнародні відносини. Теоретико-методологічні основи сучасних економічних теорій.

Предмет, завдання і мета дисципліни «Сучасні економічні теорії», її місце у системі наук. Сучасна теорія економіки. Мейнстрім. Наукові підходи до структурування та періодизації сучасних економічних теорій. Основні етапи розвитку економічної науки та їх вплив на формування сучасної економічної теорії.

Особливості використання методів наукових пошуків в економічній теорії. Функції історії економіки та економічної думки: світоглядна, акумулятивна, прогностична, виховна.

Загальнонаукові та спеціальні методи пізнання: методи аналізу та синтезу, історичний, наукової абстракції, компаративний, статистичний, бізевіористичний, культурологічний, математичний, структурного аналізу.

Тема 2. Еволюція кейнсіанства. Кейнсіансько-неокласичний синтез

Поява кейнсіанства, його історична обумовленість. Еволюція кейнсіанства, його основні напрями і теорії. Історичні умови виникнення неокейнсіанства. Розвиток методології макроекономічного дослідження в неокейнсіанській теорії економічної динаміки та зростання.

Неокейнсіанська теорія економічної динаміки та зростання. Структура неокейнсіанської теорії економічної динаміки. Сутність теорії економічного зростання Р.Харрода і Є.Домара. Моделі економічної динаміки Р.Харрода.

Неокейнсіанська теорія економічного циклу. Методологічні особливості неокейнсіанської теорії циклу. Сутність теорії циклів. Концепція множинності циклів Е.Хансена. Ефект акселератора. Антициклічна політика держави.

Кейнсіансько-неокласичний синтез (Дж. Хікс, Е. Хансен, П. Семюелсон, Л. Клейн). Основні завдання та методологічні засади. Теоретична система кейнсіансько-неокласичного синтезу. Модель IS – LM Хікса-Хансена.

Тема 3. Посткейнсіанство. Нова кейнсіанська економічна теорія

Теоретична криза кейнсіанського напрямку другої половини 70-х рр. ХХ ст.: причини та наслідки. Посткейнсіанство: методологічні засади течій посткейнсіанства. Американська течія посткейнсіанства: Р.Клауер, А.Лейонхуфвуд, П. Девідсон, Х. Мінські.

Англійська течія посткейнсіанства: Дж.Робінсон, Н.Калдор, П.Сраффа, Л.Пазінетті. Проблеми економічного зростання і розподілу в посткейнсіанських теоріях. Модель Калдора. Проблеми зайнятості та

споживання. Кейнсіанська теорія та економічна політика: проблеми та перспективи застосування.

Нове кейнсіанство як самостійна течія сучасного кейнсіанства. Економічні ідеї Дж.Стігліца, Б.Грінвальда, Дж.Акерлофа. Теорія асиметричної інформації. Поняття асиметричної інформації. Теорія асиметричності інформації на «ринку лимонів». Наукові дослідження М.Спенса.

Тема 4. Неокласична економічна думка.

Модифікація традиційної неокласичної теорії. Теорія монополістичної конкуренції Е.Чемберліна. Нецінові чинники конкуренції. Особливості розвитку ринкових ситуацій монополії в теорії Е.Чемберліна. Теорія недосконалої конкуренції Дж.Робінсон.

Неортодоксальна теорія. Проблеми функціонування економічних систем. Вчення Й.Шумпетера: теорія підприємництва і теорія ефективної конкуренції. Інноваційно-еволюційна теорія розвитку Й.А.Шумпетера. Методологічна основа теорій економічного зростання.

Неокласичні теорії економічного зростання. Методологічні засади неокласичних моделей зростання. Кількісний підхід до дослідження економічного зростання С.Кузнеца. Теорія економічного зростання Дж. Міда. Модель зростання Р.Солоу. Модель загальної економічної рівноваги Ерроу-Дебре. Наукові дослідження Дж.Дебре, А.-В.Люїса, Дж.Стіглера.

Тема 5. Неолібералізм

Причини появи неолібералізму та його основні методологічні засади. Провідні школи неолібералізму.

Неоавстралійська школа економічного неолібералізму. Особливості концепцій неоавстрійської школи. Ліберальні економічні погляди Л.фон Мізеса. Теорія «спонтанного ринкового порядку» Ф. фон Хайека.

Німецька школа неолібералізму. Ордолібералізм. Вплив оцінок історичних подій на формування ідей представників німецької школи неолібералізму. Економічні ідеї В.Ойкена, А.Мюллера-Армака та Л.Ерхарда. Структура соціального ринкового господарства.

Англійська (лондонська) школа неолібералізму. Методологічна концепція апріоризму Л.Робінса.

Французька школа неолібералізму. Ідеї економічної ефективності та соціальної справедливості М.Алле.

Тема 6. Сучасні неоконсервативні економічні теорії

Неокласичне відродження та його причини. Структура сучасного неоконсерватизму. Основні концептуальні ідеї сучасного економічного неоконсерватизму.

Теоретичні засади монетаризму, відродження економічного лібералізму. Еволюція монетарної теорії. Чиказька школа монетаризму. Економічні ідеї М.Фрідмена. Монетарна теорія циклу. Модель перманентного доходу в теорії монетаризму. Концепція «природного безробіття» М.Фрідмена. Економічна політика монетаризму.

Економічна теорія пропозиції. Крива А. Лаффера. Теоретичний аналіз економічних наслідків податкової політики. Економічні ідеї Р.Манделла, П.Робертс. Практичне застосування теорії пропозиції.

Теорія «раціональних очікувань». Гіпотеза адаптивних та раціональних очікувань. Концепції раціональних очікувань у працях Р. Лукаса, Дж. Мута і Т. Сарджента. Теорія життєвого циклу Ф.Модільяні.

Тема 7. Теоретико-методологічні засади, структура та основні теорії неінституціоналізму

«Старий» та «новий» інституціоналізм. Методологічні особливості неінституціоналізму. Теоретичне обґрунтування інституційного аналізу та специфіка його здійснення.

Теорії прав власності та трансакційних витрат Р.Коуза. Трансакційні витрати. Теорема Коуза. Теорія прав власності А.Оноре, Р.Познера.

Теорії суспільного вибору Дж.Б'юкенена, М.Олсона. Індустріально-соціологічний підхід Г.Мюрдаля. Концепція революції в доходах С.Кузнеця.

Нова економічна історія Д.Норта та Р.Фогеля. Розвиток кліометричних досліджень. Індустріальна економічна теорія Д.Норта. Внесок О.Вільямсона та Е.Остром у розвиток економічної теорії. Теорія ігор Дж.Неша, Дж. фон Неймана. Теорія неповної раціональності Г.Саймона. Теорії економічних організацій: А.Алчян, О.Уільямсон.

Тема 8. Сучасні соціально-інституційні технократичні теорії

Загальна характеристика інституціоналізму та основні етапи його розвитку. Методологічні особливості інституціонально напруженого.

Вплив науково-технологічної та інформаційно-технологічної революції на формування сучасної економічної теорії. Загальна характеристика теорії «постіндустріального суспільства» Д.Белла. Теорія стадій економічного зростання В.Ростоу.

Футурологія і глобальне моделювання. Методи футурології. Метод Форсайту. Новітні технології: нанотехнології, нейросенсорика. Глобальні ризики. Етапи майбутнього і міра невизначеності. Сучасні концепції футурології. Ж.Фурастьє. «Теорія трьох хвиль» розвитку суспільства Д.Тоффлера. Основні постулати концепцій «індустріального суспільства» П.Друкера, Р.Арона. Теорія техноструктури Дж.Гелбрейта.

Футурологія в кн. ХХ – на поч. ХІХ ст. Ідеї С.Хантінгтона, Ф.Фукуями. аналіз загрози світової війни, розвитку нових технологій із залученням штучного інтелекту.

9. Поведінкова економіка

Формування поведінкової економіки. Причини і характер її появи. Сутнісна характеристика поведінкової економіки. Вплив соціальних, когнітивних і емоційних чинників на ухвалення економічних рішень. Дослідження економістами специфіки поведінки споживачів у різних умовах.

Емоції та ухвалення рішень економічними суб'єктами. Теорія підштовхування Р.Талера. Модель Р.Талера. Фактори, що впливають на економічні рішення.

Концепція обмеженої реальності Г.-А.Саймона. Експериментальна та поведінкова економіка Д.Канемана, В.Сміта. Застосування психологічних підходів в економічній науці. Дослідження ірраціональної поведінки економічних агентів. Поведінкова теорія споживання Д.Канемана. Теорія перспектив Д.Канемана та А.Тверські.